

Warszawa, dnia 21 listopada 2008r.

**MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

Jolanta Fedak

WYDZIAŁ ADMINISTRACJI I KADRY
wpłynęło dn. 24.11.08.
nr 6789 podjęte Borusewicz

WYDZIAŁ ADMINISTRACJI I KADRY
Marszałek Senatu
24.11.
8721

DPS.I.0700-42-6253-MS/08

**Szanowny Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

W odpowiedzi na wystąpienie Marszałka Senatu RP znak BPS/DSK-043-906/08 z dnia 21.10.2008r. za pośrednictwem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (z dnia 24.10.2008r. nr DSPA 4404-70/08) dotyczące oświadczenia Senator Małgorzaty Adamczak w sprawie krzywdzącego przelicznika przeciętnego dochodu rolnika z 1 ha, który naraża jego dzieci na pozbawienie stypendium socjalnego, po porozumieniu z Prezesem GUS, uprzejmie wyjaśniam.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005 r., Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.) stypendium socjalne ma prawo otrzymywać student znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej. Natomiast wysokość dochodu na osobę w rodzinie studenta uprawniającą do ubiegania się o stypendium socjalne, stypendium na wyżywienie i stypendium mieszkaniowe ustala rektor w porozumieniu z uczelnianym organem samorządu studenckiego. Wysokość w.w. dochodu nie może być niższa niż kwota, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r., Nr 115, poz. 728 i Nr 171, poz. 1056) – obecnie kwota ta wynosi 351 zł - oraz wyższa niż suma kwot określonych w art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992, z późn. zm.) – obecnie ta kwota wynosi 572 zł.

W przypadku gdy do ustalania wysokości dochodu uprawniającego studenta do ubiegania się o stypendium socjalne, stypendium na wyżywienie i stypendium mieszkaniowe

przyjmuje się dochód z prowadzenia gospodarstwa rolnego, dochód ten ustala się na podstawie powierzchni użytków rolnych w hektarach przeliczeniowych i wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego, ogłaszanego na podstawie art. 18 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r., Nr 136, poz. 969, z późn. zm.). W przypadku uzyskiwania dochodów z gospodarstwa rolnego oraz dochodów pozarolniczych dochody te sumuje się.

Jeżeli chodzi o powód, dlaczego kryteria dochodowe stypendiów socjalnych oraz sposób ich ustalania został określony w ten sposób, to właściwym na udzielenie takiej odpowiedzi nie jest Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej a Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Dla celów pomocy społecznej i świadczeń pokrewnych jak, np. świadczenia rodzinne, określenie dochodu z hektara przeliczeniowego musi wynikać i wynika z szacunków i celów polityki społecznej państwa. Jest to spowodowane m. in. faktem, że w indywidualnych gospodarstwach rolnych (poza wyjątkami dla celów badawczych) nie jest prowadzona co do zasady księgowość, a dochodowość każdego pojedynczego gospodarstwa zależy do bardzo wielu czynników (obiektywnych i subiektywnych). W tym, należy zauważyć, że ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2008 r., Nr 115, poz. 728 i Nr 171, poz. 1056) przyjmuje odmienną wartość dochodu z hektara przeliczeniowego opartego na badaniach naukowych poziomu interwencji socjalnej.

Wysokość przeciętnego dochodu z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie z 1 ha przeliczeniowego ustalonego przez GUS jest wielkością uśrednioną w skali całego kraju z wyników gospodarstw indywidualnych objętych badaniami statystycznymi i stanowi wypadkową wielkość dochodów z jednostkowych gospodarstw rolnych zarówno takich, które osiągają w przybliżeniu podobny, jak i mniejszy lub większy dochód. Nie uwzględnia on zróżnicowania dochodowości gospodarstw rolnych w zależności od regionu kraju oraz kierunku produkcji.

Wielokrotnie została wyrażona wątpliwość (m. in. przez GUS), czy kategoria dochodów nominalnych brutto z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, liczona dla potrzeb zestawiania pełnych rachunków niefinansowych sektora gospodarstw domowych i jego podsektorów w rachunkach narodowych, zgodnie z zasadami Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA'95), jest właściwa dla wymienionych wyżej celów.

Określa ona bowiem nadwyżkę produkcji nad kosztami jej uzyskania, z pominięciem wartości zużycia środków trwałych zaangażowanych do produkcji (amortyzacji) i służy do

oceny wyników działalności gospodarstwa rolnego. Kategoria ta nie uwzględnia w jakiej części dochód wytworzony przez gospodarującą rodzinę przeznaczony jest na konsumpcję, a w jakiej części lokowany w środki rzeczowe gospodarstwa rolnego.

Ustalany z góry dochód z jednego hektara przeliczeniowego nie musi pokrywać się z dochodem rzeczywiście wypracowanym. Poza tym sztywne określenie dochodu nie pozwala na uwzględnienie różnych niespodziewanych zdarzeń losowych, które uniemożliwiły jego wypracowanie. Powyższy problem był już sygnalizowany w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego i ustawodawstwie.

Możliwość innego rodzaju ustalania przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych jest przedmiotem badań i rozważań wielu resortów w tym i Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Jednakże zmiany kryteriów uzasadniających m. in. przyznanie różnego rodzaju pomocy od obiektywnie stwierdzonej dochodowości w rolnictwie będą wymagały szeroko rozumianych rozwiązań systemowych.

Łeag wypry swa endu

z up
MINISTER
Jarosław Duda
SEKRETARZ STANU